

Тема 5. Міжнародна торгівля послугами: критерії та українська специфіка

Мета: з'ясувати відмінність торгівлі послугами від торгівлі товарами; розглянути причини динамічного розвитку послуг у сучасній економіці; проаналізувати основні тенденції, які визначають стан та перспективи міжнародного ринку послуг; визначити основні цілі послуг посередників у міжнародній торгівлі; розкрити роль міжнародних послуг у сфері виробництва, кооперування та реклами; розглянути поняття та тенденції розвитку міжнародного туризму.

План

1. Поняття міжнародної торгівлі послугами. Види міжнародних послуг та їх класифікація.
2. Послуги посередників у міжнародній торгівлі.
3. Міжнародні послуги в сфері виробництва, кооперування та реклами.
4. Міжнародні транспортні послуги.
5. Поняття та тенденції розвитку міжнародного туризму.

Основні терміни і поняття

Послуги, торговельно-посередницька діяльність, маклер, брокер, стокіст, ціна фактична, інформаційні послуги, технологічні послуги, науково-технічний прогрес, інформатизація економіки, електронні послуги, Інтернет, телекомунікації, система зв'язку, ліцензування, ноу-хау, базисний інжиніринг, детальний інжиніринг, кризовий реінжиніринг, реінжиніринг розвитку, консалтинг, франчайзинг, реклама, міжнародний туризм.

Теми доповідей

1. Стан та перспективи міжнародного ринку послуг.
2. Вплив міжнародного франчайзингу на розвиток економіки України.
3. Перспективи розвитку туризму в Україні.

Контрольні запитання

1. Поясніть сутність міжнародної торгівлі послугами.
2. Проаналізуйте основні тенденції розвитку світової торгівлі послугами.
3. Які причини динамічного розвитку послуг у сучасній економіці?
4. З'ясуйте об'єктивні критерії класифікації послуг.
5. У чому полягає мета залучення посередників у міжнародну торгівлю?
6. Як можна класифікувати посередників за обсягом посередницьких збутових прав?
7. Як можна класифікувати посередників залежно від характеру та обсягу їхніх повноважень?
8. Якими є основні форми технологічних послуг?
9. Назвіть основні види інжинірингу та критерії класифікації його форм.
10. У чому полягає сутність консалтингу?
11. Охарактеризуйте сутність франчайзингу.
12. Назвіть особливості сучасного рекламного бізнесу.

13. Які фактори та економічні умови визначають особливості міжнародних транспортних послуг?
14. Які тенденції розвитку міжнародного туризму?

Тестові завдання для самоконтролю

1. Виконання, згідно з договором однією стороною за завданням другої сторони певних дій або здійснення певної діяльності, що споживаються в процесі їхньої реалізації, називається:
 - а) угода;
 - б) послуга;
 - в) домовленість;
 - г) контракт.
2. Послуги, до яких відносять платежі, що виникають у зв'язку з міжнародним рухом факторів виробництва називають:
 - а) виробничими;
 - б) факторними;
 - в) нефакторними;
 - г) класичними.
3. Надання технологічних знань, проведення технічних робіт, консультування «на місці подій» з метою оптимізації виробничо-комерційної діяльності це:
 - а) лізинг;
 - б) інжиніринг;
 - в) франчайзинг;
 - г) демпінг.
4. Процес передачі дозволу на використання в певних межах своїх прав на технологію називається:
 - а) ліцензійним обміном;
 - б) франчайзингом;
 - в) патентуванням;
 - г) інжинірингом.
5. Надання великою, «материнською», фірмою права дрібній фірмі права вести виробничо-підприємницьку діяльність під її опікуванням відповідного обладнання, права користування «маркою», «брендом» материнської структури, визначенням параметрів збутової діяльності є називається:
 - а) лізингом;
 - б) роялті;
 - в) інжинірингом;
 - г) франчайзингом.
6. Реклама в міжнародній економічній діяльності – це:
 - а) продажі інформації суб'єктами, що володіють нею в одній країні споживачам інших країн;
 - б) засіб впливу на свідомість інонаціональних цільових аудиторій з метою сприяння експорту продукції, пошуку партнерів по міжнародному інвестиційному співробітництву або реалізації інших комерційних завдань;

- в) система зв'язків з громадськістю, що передбачає планомірно здійснювані зовнішні і внутрішні комунікації між організацією та її громадськістю з метою поліпшення взаємин і досягнення між ними взаєморозуміння.
7. З якого року Україна є дійсним членом Всесвітньої туристичної організації (ВТО)?
- а) 1991;
 - б) 1995;
 - в) 1997;
 - г) 1993.
8. До високоінтенсивних національних туристичних ринків відносять:
- а) країни середнього рівня економічного розвитку з переважанням міжнародного туризму експортного спрямування, які переважно приймають туристів;
 - б) країни високого рівня економічного розвитку з переважанням міжнародного туризму імпортного спрямування, що є постачальниками туристів;
 - в) нові індустріальні країни, орієнтовані на розвиток іноземного туризму;
 - г) країни перехідного типу економіки з розвинутою ринковою структурою, де переважає міжнародний туризм експортного спрямування і які переважно приймають туристів.
9. Частка туристичної галузі у структурі ВВП України становить:
- а) 0,5-1,5%;
 - б) 2-3%;
 - в) 4,5-5,5%;
 - г) 1,5-2,5%.
10. При міжнародних перевезеннях ліцензуванню підлягають:
- а) надання послуг з користування залізничними коліями;
 - б) надання послуг з користування об'єктами інфраструктури залізничного транспорту загального користування;
 - в) міжнародні перевезення пасажирів, багажу та вантажу усіма видами транспорту;
 - г) надання спеціалізованих послуг транспортних терміналів, портів, аеропортів;

Практичні завдання

Завдання 1. На основі даних Державної служби статистики України проаналізуйте зовнішньоторговельну діяльність України на сучасному етапі розвитку міжнародних відносин, дослідіть головні зміни тенденцій у географічній та видовій структурі зовнішньої торгівлі послугами України, зокрема дайте відповіді на запитання:

1. Які країни світу є головними торговельними партнерами України у зовнішньоекономічних операціях у сфері послуг?
2. Які обсяги та динаміка продажів послуг із головними зовнішньоторговельними партнерами України?
3. Які види послуг переважають у структурі українського експорту?
4. Які види послуг переважають у структурі імпорту в Україну?

5. Які обсяги експорту-імпорту послуг за регіонами України ?
6. Які чинники вплинули на зрушення в географічній та видовій структурі зовнішньої торгівлі послуг України?

Завдання 2. З'єднайте вид послуги з відповідною характеристикою

<i>Вид послуги</i>	<i>Характеристика</i>
1.Інжиніринг	А. діяльність, пов'язана з консультуванням з широкого кола питань економічної діяльності підприємств
2.Консалтинг	Б. організація бізнесу, за якою компанія передає певній людині чи компанії право на продаж продукту і послуг цієї компанії
3.Лізинг	В. вид економічної діяльності, споріднений до інших інструментів сприяння просуванню товарів
4. Франчайзинг	Д. надання послуг щодо доведення науково-дослідних та дослідно-конструкторських розробок до стадії виробництва
5. Реклама	Г. Довгострокова оренда машин і обладнання